

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΙΑΝΤΑ

Τῆ βραδιά τῆς 13 τοῦ Μάρτη παίχτηκε στὸ Δημοτικὸ Θέατρο ἀπὸ τὴν «Ἐταιρίαν πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων» ὁ Αἴαντας τοῦ Σοφοκλῆ. Δὲν ἔχουμε κανένα λόγο νὰ κατηγορήσουμε προκαταβολικὰ τὸ ἔργο τοῦ κ. Μιστριώτη, ποῦ θέλει νὰ φρίνεται τῆς ἀρχαίας τραγωδίας προστάτης Ἄγος καὶ σεβαστὸς ὁ σκοπὸς τοῦ κ' ἢ πρόθεσή του, σεβαστοὶ κ' κόποι τοῦ· μὰ τὸ ἀπέτελεσμα τοὺς ἔχει τέτιο, ποῦ νὰ μὴ γεννήσει μερικὲς σκέψεις ὁλότελα ἀντίθετες τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του.

Ἡ τραγωδία παίχτηκε ὅσο μποροῦσε καλύτερα. Τὰ διάφορα πρόσωπα ἦταν μελετημένα κ' εἰδείξαν ὅτι οἱ κόποι τοῦ καλοῦ τοὺς δάσκαλου, τοῦ κ. Μάρκου Σιγάλα δὲν πῆγαν χαμένοι. Πρὸ πάντων ὁ κ. Πέτρος Λέων ποῦ ἔπαιξε τὸν Αἴαντα, παρουσιάστηκεν ἀληθινὸς ἥρωας τραγωδίας καὶ μπόρεσε μὲ τὸ παράτημά του, τὴ φωνή του, τὴ φωτιά, ποῦ εἶχε μέσα του, νὰ μᾶς κάνει νὰ νοιώσουμε ὅτι εἶναι καλλιτέχνης σωτὴς καὶ καταλαβαίνει τι θὰ πεῖ σκηνῆ. Κι' ἀκόμη μὲ τὴν πονεμένη μορφή του μᾶς παρουσίαζε παρὰ πολὺ ἀληθινὰ τὸ μελαγχολικὸ καὶ χτυπημένο μὲ τὴν κατάρα τῶν θεῶν τραγικὸ ἥρωα· δηλαδὴ εἶχε χωνέψει τὸ χαρακτήρα τοῦ Αἴαντα. Τὰ ἴδια ἀπάνου-κάτου μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας καὶ γιὰ τὸν κ. Ζήνωννα, ποῦ ἔπαιξε τὸ πρόσωπο τοῦ Δυσσέχ μετέχνη καὶ δύναμη, ἔχει συνηθισμένη. Κι' ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Χοροῦ κ. Πάνος Καλογερίκος γεννημένος καλλιτέχνης γιὰ τὴν ἀρχαία τραγωδία, τόσο ποῦ νὰ φτάνει κανένας στὴ σκέψη, ὅτι ἡ ἀρχαία Διονυσιακὴ ψυχὴ σιγοφίλησε τὴ δική του. Ξεχωριστὴ ἐντύπωση ἔκαμε κ' ἡ δεσποινίδα Ἀρτεμιδα Ζάρα ποῦ ἔπαιξε τὴν Τέκμησσα. Εἶχε στιγμές, ποῦ μὰ τὴν ἀληθειᾶ δὲ μποροῦσε κανένας νὰ φανταστεῖ, ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ ἐνέβαινε στὴ σκηνή. Μαθήτρα τοῦ κ. Σιγάλα κι' αὐτή.

Κι' αὐτὰ ἦταν τὸ ἄμορφο μέρος τῆς παράστασης. Μὰ κατὰ δυστυχίαν τὰ χορικά τῆς τραγωδίας εἶχαν μελοποιηθῆ(1) ἀπὸ τὸν κ. Παχτίκο. Γιατί; ἄπλοῦστα γιὰ νὰ πεῖ ὁ κ. Μιστριώτης, ὅτι εἶναι προστάτης καὶ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς. Κι' ὅμως οἱ οἱ ἄκουσαν τίς διάφορες ρεσιτατίβες ἀπὸ τὴν Ἀϊντὰ καὶ τὸ Ριγκολέτο καὶ τὴν Καβαλερία Ρουσικιάννα καὶ δὲν ξέρω ἀπὸ πῶς ἄλλο μελοδράμα, ποῦ τραγουδοῦσε ὁ Χορὸς ἀνακατωμένους μὲ μερικὰ τροπάρια Β ζαντινῆς μουσικῆς εἰς ἕλον πλάγιον Δ' καὶ ἄλλα κοντάκια καὶ μὲ κάμποσες νότες ἀπὸ τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια, ὅσοι ἄκουσαν αὐτὸ τὸ μωσαϊκὸ, ἔβλεπαν ὅτι ἄκουν καὶ βλέπουν τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ. Ἐπρεπε, βλέπετε, νάχει καὶ τὸ ἀστειῖο μέρος τῆς παράστασης· νὰ φανεῖ κ' ἐδῶ ὁ Ρωμαϊκὸς χαρακτήρας, ποῦ ἔμπορεῖ καὶ τὰ πῶς σοβαρὰ νὰ τὰ κάνει γελοία μὲ τὴ στενοκεφαλιά του ἢ μὲ τὴ μανία του νὰ δείχνει, ὅτι θέλει νὰ φυλάξει τοὺς προγονικοὺς θησαυροὺς.

Μὰ ἔσβυσαν μετὰ στὸ θέατρο καὶ οἱ τελευταῖοι ἦχοι.

τῆς μουσικῆς τοῦ ξεπνευσμένου κ. Παχτίκου κ' ἦθε ἡ σειρά τοῦ κ. Μιστριώτη. Ὁ ἀπαραίτητος λόγος δέ, ἀκούστηκε. Ἦταν καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἢ ἀντιπρόσωπος τοῦ κ. Δεληγιάννη; Μίλησε γιὰ θεσμοὺς ὁ κ. Καθηγητὴς, γιὰ μηχανογραφίαι καὶ γιὰ προδοσία ἀπὸ τοὺς χυδαίστες. Κατ'ἀλληλῆ ἡ στιγμή, βλέπετε. Ἀρχαῖο δράμα παίζονταν καὶ νὰ μὴ κατακερυνωβοληθοῦν εἰς χυδαίστες δὲν πῆγαινε. Μὰ ἂν ὁ κ. Μιστριώτης πρόσεχε, θάβλεπε μερικοὺς Ἀμερικάνους ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ποῦ ἦταν στὸ θέατρο, νὰ κρατοῦν στὰ χεῖρα τους τὸ «Νουμᾶ» μὲ τὴ μετάφραση τοῦ Αἴαντα καὶ θάκουγε νὰ λέν, ὅτι ὅσο ζωντανὰ ἔπαιζαν μερικοὶ ἀπάνου στὴ σκηνή, τόσο ζωντανὰ ἐνοιῶσαν καὶ τί ἔλεγαν, γιὰτὶ ἡ μετάφραση στὴ δημοτικὴ τοὺς ἐξαζωντάνευε στ' αὐτιά τους καὶ στὴν ψυχὴ τους τὴ γλώσσα τοῦ Σοφοκλῆ. Ξαναζωντάνευεν ἀκόμη ἡ ἀρχαία τραγωδία καὶ στὴν ψυχὴ πολλῶν φοιτητῶν, ποῦ μ' ὅλο τὸ φόβο μὴ χαρακτηριστοῦν κι' αὐτοὶ πρόδρες, ἔβγαναν κρυφὰ ἀπὸ τὸν κόρφο τοὺς τὸ φύλλο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ παρακολουθοῦσαν τὴν παράσταση μὲ τὴ μετάφραση κι' ἐνοιῶσαν οἱ καθημένοι τὸ Σοφοκλῆ. Πῶς εὐτυχισμένοι βέβαια αὐτοὶ ἀπὸ κείνους ποῦ εἶχαν τὴν ἔκδοσιν τοῦ κ. Μιστριώτη μὲ τὰ σχόλια, κι' ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ποῦ κρατοῦσαν ἀνοιχτὴ μπροστὰ τους τὴ μετάφραση κατὰ λέξη τοῦ κ. Καρακτσάνη. Διπλὸ βλαστημιστῆριο, καθὼς μούλεγεν ἕνας ἀπὸ αὐτούς· νὰ μὴ νοιώθουν τί λέν στὴ σκηνή, μὰ νὰ ζαλιζοῦνται περισσότερο καὶ μὲ τίς δασκάλικες ἐρμηνείες. Μόνον ὁ κ. Βικέλας εἶχε στερεότυπη ἔκδοσιν Στερεότυπος κι' αὐτός. Εἶδα καὶ τὸ μεταφραστὴ τῆς «Ὀρέστειας» τὸν κ. Σωτηριάδη νὰ κρατᾶει στὰ χεῖρα τοῦ τὸ «Νουμᾶ» καὶ νὰ διαβάζει μὲ προσοχὴ τὴ μετάφραση κ' ὕστερος ν' ἀκούει τὸν κ. Μιστριώτη· τί νὰ θυμόταν ἄραγε τὴν ὥρᾳ κείνη; Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ μαντεψῆ κανένας, γιὰτὶ ὁ κ. Καθηγητὴς τὸ τόνισε, ὅτι καὶ τὴ ζωὴ του θυσιάζει γιὰ τὴ διάσωση τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. Μὰ ἂν κύτταζε γύρω του δὲ θὰ τᾶλεγεν αὐτὰ, γιὰτὶ ἀπὸ τὸ ξεφύλλισμα τοῦ «Νουμᾶ» θάκουγεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα σώθηκε, σώζεται καὶ θὰ σωθεῖ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ δίχως τὴν αὐτοθυσία του.

ΗΛ. Β.